

viera anoškinová

Ilustrácia ako pas do budúcnosti

Najkrajšie knihy jari, leta, jesene a zimy 2015

Hodnotenie v súťaži Najkrajšie detské knihy jari, leta, jesene a zimy za rok 2015 nebolo jednoduché. Opäť bolo prihlásených veľké množstvo kníh, avšak ich kvalita nie vždy spĺňala kritéria, ktoré sú pre túto súťaž určujúce. A tými sú z hľadiska „krásy“ vysoká estetická kvalita a prínos, ktorý z toho plynie pre detského čitateľa. Je potrebné si uvedomiť, že mladý človek alebo dieťa, keď číta knihu dnes, berie si ju aj do budúcnosti – je ňou formovaný a ovplyvňovaný, učí sa z nej, pamätá si ju a udržiava v sebe.

Pri hodnotení sme brali vždy do úvahy kvalitu ilustrácií, ich vhodnosť pre danú vekovú kategóriu, ale aj to, či boli prevzaté z pôvodného cudzojazyčného textu, alebo boli vytvorené našimi ilustrátormi k slovenskému prekladu knihy. Slovenskí ilustrátori, najmä detskej literatúry, patrili

vždy k medzinárodnej špičke, o čom svedčí množstvo ich ocenení z medzinárodných výstav. Ako aj po minulé roky – mená niektorých ocenených ilustrátorov sa opakujú, ale nájdu sa aj nové mená nastupujúcej generácie mladých ilustrátorov.

Skôr ako pristúpim k jednotlivým oceneným knihám, predstavím členov výtvarnej poroty – boli nimi Martin Kellenberger, Zdeno Kolesár a Viera Anoškinová. Za rok 2015 sme ocenili devätnásť kníh. Z jarnej kolekcie to bola kniha *Páročrúti* s ilustráciami českej ilustrátorky **Galiny Miklínovej** z Vydavateľstva Slovart. Ilustrátorka si tu vytvorila celkom nový svet plný vtipných figúrok, ktoré dopĺňajú charakter textu a jeho rytmus.

Druhou jarnou ocenenou knihou bola kniha Braňa Jobusa *Plajko*, ilustrovaná ilustrátorkou žijúcou v Berlíne, **Leou Točekovou**, tiež z Vydavateľstva Slovart. Výraz jej zdanlivo

jednoduchých a farebne prepracovaných ilustrácií je pre detského diváka veľmi príťažlivý a určite to nie je jej posledná ocenená kniha. Knihu **Nototo**, opäť z Vydavateľstva Slovart obohatila svojimi ilustráciami **Marcela Kupčíková**. Z jej ilustrácií vychádza zvláštne teplo. Napriek tomu, že knižka je miestami strašidelná, vďaka jej vizuálne príťažlivým obrázkom sú aj tieto miesta pre deti ľahko strávitelné. Poslednou knihou ocenenou za jar 2015 bola **Záhada čarovného vajička** ilustrovaná **Alenou Wagnerovou** z vydavateľstva TRIO Publishing. Ako ilustrátorka detských kníh a časopisov si v sebe uchováva detský svet a s rešpektom pristupuje hlavne k detskej fantázii. Ilustrácie sú veľmi nežné, krehké a nenásilne vtahujú deti do rozprávkového sveta. Táto krehkosť je ešte umocnená jemnou pastelovou farebnosťou. Jej ilustrácie sú určené menším deťom, čomu je prispôsobená ich vizuálna štylizácia. Alena Wagnerová dostala ocenenie aj v zimnej kolekcii za knihu **Mlynčeky tety Hrozičky**, vydalo CPress v Albatros Media.

V letnej kolekcii boli rovnako ako v jarnej ocenené štyri publikácie. **Martin Kellenberger** ilustroval knihu **Kráľ hadov, Strážca pokladov** z vydavateľstva Goringa. Celostranové plnofarebné ilustrácie sú doplnené drobnejšími ako výplň textu. Charakteristickou je pre neho svieža farebnosť a z nej vyplývajúci optimizmus. Martin Kellenberger bol ocenený aj za zimu, a to za ilustrácie ku knihe **Perličky na sniežku** z vydavateľstva Regent. Ďalšou letnou ocenenou knihou je **Eros a Psyché** z vydavateľstva Perfekt. Svojimi krehkými ilustráciami ju obohatil **Martin Au-**

gustín. Vládne v nich až hojivá jemnosť, decentnosť a vzdušnosť. V jeho dielach cítiť ľahký nádych secesie, sú plné tajomnosti a jedinečnej atmosféry. Knihu **Johankina veľká rodina** z Vydavateľstva Slovart ilustroval **Juraj Balogh**. Jeho ilustrácie dokazujú, že aj použitie komixových prvkov, obrazovej skratky a expresivity dokáže vytvoriť zaujímavé výtvarné dielo. Letnú kolekciu ocenených kníh uzatvára kniha z Vydavateľstva Spolku slovenských spisovateľov **Abecedári** s ilustráciami **Barbory Paulovičovej**. Je to knižka príbehov o písmenkách, v ktorej sa obraz prelína s textom ako grafický celok. Je určená deťom vo veku, keď sa po prvý raz stretávajú s písmenkami, čomu sú prispôsobené aj ilustrácie.

Už tradične je najsilnejšia jesenná kolekcia – bolo ocenených až sedem kníh. **Katarína Vavrová** ilustrovala knihu **Marína** z vydavateľstva Perfekt. Jej výtvarný pohľad je krehký, nežný, lyrický a citlivý. Z jej postávanie nielen pokoj, ale aj isté napätie, čím navodzuje éterickú atmosféru. Porota oceniť aj knihu **Peter Pan** z Vydavateľstva Slovart s ilustráciami **Petra Uchnára**, ktorý patrí v súčasnosti k slovenskej ilustrátorskej špičke. Jeho ilustrácie majú v sebe zakódovanú rozprávkovú tajomnosť umocnenú tlmnými pastelovými farbami a mäkkými kontúrami. Vydavateľstvo TRIO Publishing vsadilo pri knihe **Lapinovci z letiska** na ilustrátora z mladšej generácie **Matúša Matátka**. Charakteristická je pre neho výrazná čierna linka doplnená výraznou farebnosťou. V jeho ilustráciách nechýba humor a zveličenie. **Adam a čarovná šmyklav-**

Viera Anoškinová, predsedníčka výtvarnej poroty, blahoželá ocenenému Martinovi Kellenbergerovi

Ocenená vydavateľka Magdaléna Fazekašová s Danielom Hevierom, autorom a ilustrátorom knihy S deťmi sa dá dohodnúť

ka z Vydavateľstva Slovart je ďalšou jesennou ocenenou knihou. Ilustroval ju **Lubo Paľo**, ktorý patrí k renomovaným slovenským ilustrátorom. Vo svojich ilustráciách majstrovsky narába s farbou, ktorá je hutná, sýta a kontrastne kombinovateľná. Využíva plnofarebnosť listov, inokedy necháva figúram a ploche vzduch a priestor. Knihu **Šťastný princ a iné rozprávky** z vydavateľstva Verbarium ilustrovala **Noémi Ráczová**. Vytvorila tu celostranové ilustrácie s výraznou farebnosťou s akoby jednoduchou minimalistickou kresbou, ktorá je však detailne prepracovaná. Ocenenie dostala aj kniha **Cesta na svet**, vydalo Vydavateľstvo O.K.O v spolupráci s Vydavateľstvom Slovart. Ilustrovala ju **Petra Lukovicsová**. Vytvorila čiernobiele kresby, ktoré sú miestami akcentované inou farbou. Veľmi hravou formou priblížila deťom problematiku, o ktorej majú mnohí rodičia dodnes problém s deťmi hovoriť. **Vlado Král** dostal v tejto súťaži už niekoľko ocenení. V tomto roku je to za knihu **Ako šlo vajce na vandrovku/ O troch prasiatkach** z Vydavateľstva Buvik. Jeho rukopis je jednoznačne rozpoznateľný aj vďaka spôsobu jeho štylizácie, ktorá je až scénografická s plastic-

kou výstavbou a výraznou, ale citlivou farebnosťou.

V zimnej kolekcii porota oceniла štyri knihy. Dve z nich som už spomínala, keďže ich ilustrátori (Alena Wagnerová a Martin Kellenberger) boli ocenení v jarnej, resp. v letnej kolekcii. Pri knihe **S deťmi sa dá dohodnúť** z vydavateľstva TRIO Publishing je **Daniel Hevier** nielen autorom textu, ale aj ilustrácií. Vytvoril hravé a výrazne farebné ilustrácie, ktoré určite ulahodia detskému čitateľovi. Poslednou ocenenou je kniha **Turci, Habsburgovci a iné pohromy** z Vydavateľstva Slovart. Ilustrovala ju **Katka Slaninková**. Jej čiernobiele ilustrácie majú až komixový charakter, keďže často do nich vkladá aj textovú zložku.

Čo dodať na záver? Som veľmi rada, že sa medzi ilustrátormi objavuje stále viac predstaviteľov nastupujúcej generácie ilustrátorov. Sú veľmi progresívni, využívajú vo veľkej miere moderné technológie. Ocenenie ich tvorby bude pre nich motiváciou, aby sa aj naďalej venovali ilustrácii detských kníh. Vydavateľom všetkých ocenených kníh blahoželám a dúfam, že takýchto pekných kníh bude vychádzať stále viac.

Rozprávky ako PEXESO

Pri príležitosti slovenského predsedníctva v Rade Európskej únie v roku 2016 BIBIANA, medzinárodný dom umenia pre deti, z vlastných fondov usporiadala putovnú výstavu EURÓPSE ROZPÁVKY. Autorka výstavného projektu Hana Ondrejčková výstavu šťastne priblížila deťom i vo forme pexesa. Zmysluplnou hrou sa deti odteraz zoznámia s 28 ilustráciami tých najvýznamnejších európskych rozprávok.